

Fru Ellen Larsens bungalows - Kvistgårdsvej 11 og Fredtoftevej 17

Ditte Maria Sørensen · Monday, January 18th, 2016

Af: Ditte Maria Sørensen ved Forstads Museet og arkitekt Grethe Pontoppidan arkitekturet aps

Bungalowen - en populær bolig

Danmark var i slutningen af 1920'erne kommet ud skyggerne fra Første Verdenskrig. Der var igen en tro på en lys fremtid. Private fik flere penge mellem hænderne, og boligbyggeriet kom så småt i gang igen. Fru Ellen Larsen var en af dem, der nu havde økonomiske midler til at investere i boligbyggeriet, og får bygget to bungalows i Risbjergkvarteret.

Bungalowen er typisk 30'er hus. De findes overalt i landet og ikke mindst i Hvidovre. Bungalowen kan have mange forskellige stiludtryk, men den er alligevel nem at kende: Den har først og fremmest et ret fladt, pyramideformet pap- eller tegltag. Tagformen betyder, at huset ikke har nogen gavle. Skorstenen står ca. midt i huset, så ovnen kunne give varme til alle rummene. Bungalowen er et gul- eller rødmuret hus med en cementsokkel. Det er meget sjældent pudset, for det fordyrede byggeriet. Til gengæld lavede mureren ofte et par pyntestriber i murværket i en anden farve mursten.

Bungalowen kan være i både 1 og 2 etager. Den har ingen tagetage, men derimod en høj kælder med plads til fyrrum, koks og vaskekælder. Trappen ned til kælderen og trappen op til stuetagen er uden på huset. Det sparede plads indenfor, og så kunne kul og frugt fra haven bæres direkte ned i kælderen. Bungalowen kan have flere stiludtryk, men de fleste er inspireret af funktionalismen med fine to- eller tredelte trævinduer. Vinduerne har ingen sprosser, og de har typisk været malet i to farver. Man kan også finde små runde vinduer og hjørnevinduer.

Bungalowen som en god investering

Bungalowens popularitet skyldtes i høj grad dens praktiske indretning, der gav maksimal udnyttelse af de ofte få kvadratmeter. De blev bygget i tidens nye billige materialer, der samtidig gjorde det muligt at blive husejer med en beskedent indkomst. Men også driftige erhvervsfolk så gode penge i boligbyggeriet. Især bungalowen kunne som en billig boligform være en god forretning enten via hurtigt videresalg eller som udlejningsbolig. Enkelte af de bungalows, der blev bygget i Hvidovre i

mellekrigsårene, var led i en byggeinvestering. Det var både erhvervsmænd og driftige småkårs folk, der investerede i boligmarkedet.

Bogholderens parceller

Købmandsfruen Ellen Larsen havde som ung bogholder i 1917 erhvervet to parceller, den ene på Kvistgårdsvej 11, den anden overfor på Fredtoftevej 17. Kort herefter ansøgte hun om at opføre et lysthus på Kvistgårdsvej 11. På dette tidspunkt boede hun med sin mor og to brødre i en lille lejlighed i Fiolstræde, så måske blev de to grunde erhvervet som familiens nyttehave. Med tiden viste hendes investering i de to grunde sig at være en ganske god forretning.

Da Ellen Marie Hansen (senere Larsen) i 1917 købte de to grunde, var hun ugift, men giftede sig senere med Købmand Olaf Larsen. Sammen drev de en købmandsforretning i Virum. Selvom Virum på dette tidspunkt bedst kunne betegnes som en soveby, må forretningen alligevel have gået godt for parret. For i 1928 opføres to næsten identiske toetagers bungalows på de to parceller, som Ellen ti år tidligere havde købt. Fredtoftevej 17 var forinden blevet solgt fra til Ellens bror Arndt Wilhelm Gjerlev Burø.

Samtidig blev det lille lysthus på Kvistgårdsvej 11 revet ned for at vige pladsen til den store bungalow, der ses i dag. Købmandsparret sælger huset på Kvistgårdsvej kort efter, det står færdigt. Det blev altså ikke bygget som familiens kommende bolig, men som en ren investering. I bungalowen på Fredtoftevej flytter Familien Burø ind, men de lejer samtidig en etage ud.

Den lokale byggeentreprenør E. M. Carlsen

Det var den lokale snedkermester Erik Marius Carlsen, som blev hyret til begge byggerier. Carlsen var som snedker og senere arkitekt en af de lokale håndværkere, som var med til at præge Hvidovres udvikling. I Mellemligstiden var han med i både store og små byggerier rundt om i Hvidovre. Lige fra en lille bungalow på Vigerslev Allé 360 til rækkehusene på Glimvej.

En del af de byggerier, han i sin tid tegnede og byggede, er i dag bevaringsværdige, og man må sige, at han som håndværker virkelig var med til at sætte sit fingeraftryk i Hvidovre. De to bungalows Kvistgårdsvej 11 og Fredtoftevej 17 er blandt de byggerier, Carlsen som entreprenør får bygget i Hvidovre. De blev begge bygget som tofamiliehuse i 2 etager. Hver etage blev praktisk indrettet til at rumme en familie. Hver etage med tre værelser, et køkken og atypisk for Hvidovre på dette tidspunkt nymodens toiletter, samt et kloset under den udendørs trappe, der skulle fungere midlertidigt, indtil toiletterne kunne tages i brug.

Med indlagt vand i husene og kloakeringen fra i 1927 ændrede det tidligere sommerhusland sig med tiden til et boligkvarter med moderne faciliteter, som man kendte fra de større byer. Hovedparten af husene i Hvidovre får først indlagt vand med etableringen af det kommunale vandværk i 1937. Men i enkelte områder var der etableret private vandværk. Ellens to grunde var oprindeligt udstykket af Thorstengaarden, og Parcelforeningen Thorstengaardens Villaby havde siden 1918 haft privat vandværk med vandtårn på Grønholtvej 31. Man kan derfor formode, at det var

muligt at få indlagt vand allerede i 1928.

De to næsten identiske bungalows spejler sig i dag i hinanden. Kvistgårdsvej 11, der står i oppudset grå mur og røde bånd af teglsten, og Fredtoftevej 17, der står i rød blank mur med to bånd i cement. De identisk aflæselige træk vidner om de to bungalows fælles historie. De er et eksempel på de driftige mænd og kvinder, der med både store som små investeringer, skaber et livsgrundlag i 1930'ernes spirende boligbyggeri.

This entry was posted on Monday, January 18th, 2016 at 2:42 pm and is filed under [You can follow any responses to this entry through the **Comments \(RSS\)** feed.](#) Both comments and pings are currently closed.